

Motion till riksdagen 2016/17:1883

av **Finn Bengtsson och Andreas Norlén (båda M)**

Alkoholsmuggling och bussbolagens ansvar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av hur mycket alkohol som bör få föras in i landet för personligt bruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att bussbolags eller busschaufförens ansvar för herrelös alkohol på bussar bör förstärkas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

År 2014 uppmärksammades särskilt problemen med organiserad smuggling av stora mängder alkohol. Detta inte minst i Östergötland. Polisen i Östergötland beslagtogs i februari 2014, inom ramen för projektet Bus Stop, tonvis med alkohol på turistbussar som använts till vad som med stor sannolikhet är återkommande, välorganiserade smugglingsresor till Tyskland. Samma bild av storskalig smuggling, iscensatt av ett antal oseriösa bussföretag, förmedlades av granskande reportage i Östgöta Correspondenten under våren 2014.

Hanteringen föreföll då gå till så att bussföretaget engagerade några personer – bland annat personer som levde på a-kassa eller ersättning från Försäkringskassan – och instruerade dessa personer att sitta med i bussen som målvakter. Sedan kördes bussen ner till Tyskland och lastades full med alkohol. Om bussen stoppades för kontroll vid gränsen mot Sverige sade målvakterna att de hade köpt alkoholen och att de skulle ha fest och därför behövde stora mängder av olika alkoholdrycker.

Om detta ställdes på sin spets och varje målvakt uppmanades av polisen att peka ut just sin alkohol brukade resultatet bli att en stor del av alkoholen blev herrelös. Målvakterna ville inte riskera en närmare utredning av om införseln verkligen är för privat bruk.

När bussen kördes tillbaka genom Sverige stannade den på vissa förutbestämda platser, där personer i skåpbilar väntade. Så fort bussen stannat kördes skåpbilarna fram och lastades med beställd mängd alkohol, varpå skåpbilarna snabbt körde iväg igen och

bussen fortsatte. Skåpbilarna kördes av langare som sedan sålde alkoholen vidare till ungdomar och vuxna på sina olika hemorter. I och med att bussarna kunde leverera flera gånger i veckan behövde langarna inte ha lager hemma, vilket minskade deras risk att bli avslöjade.

Detta var ett tydligt exempel på hur välorganiserad och välregisserad smugglingsprocessen var och hur den genomfördes och utbytet av varor och ersättning för dessa.

Det skedde nämligen inte samtidigt. Överlämnandet av varorna från bussen till underleverantörsfordonen ägde rum utan att några pengar lämnades över. Betalningen fullgjordes i helt andra sammanhang, sannolikt vanligen kontant och mellan personer som kanske inte ens praktiskt hade deltagit i själva smugglingen och den vidare langningen till t.ex. ungdomar och oseriösa krögare.

Alkoholsmuggling av det här slaget har sannolikt organiserats och fortsätter sannolikt att organiseras på olika håll i landet. En av bussarna som stoppades 2014 i Östergötland ägdes av ett bussbolag i Sundsvall.

I början av sommaren 2016 följdes reportagen från Östgöta Correspondenten också upp med anledning av fortsatta problem med spritsmuggling. 18 personer åtalades på försommaren vid Linköpings tingsrätt för inblandning i smuggling. Huvudmannen, som drev ett bussbolag, åtalades för grov smuggling och grov olovlig försäljning av alkohol.

Organiserad brottslighet göder den svarta ekonomin, orsakar skattebortfall och bidrar till att inte minst ungdomar dricker för mycket alkohol.

Smugglingen är en form av organiserad kriminalitet som genererar många miljoner kronor till brottslingarna, samtidigt som risken för upptäckt tidigare har varit liten. Bussarna är som rullande systembolag. Av beslag som skedde 2014 att döma kan ett par busslaster innehålla så mycket som 20 ton alkoholhaltiga drycker, och man räknade med att cirka 20 sådana olagliga busslaster anlände till Östergötland varje vecka.

Det är lagligt att till Sverige från ett annat EU-land föra in alkohol för personligt bruk, utan att betala svensk alkoholskatt, men ett problem är att vad som är personligt bruk inte är tillräckligt preciserat. I rådets direktiv 2008/118/EEG finns referensnivåer för vad som kan betraktas som privat bruk (10 liter spritdrycker, 90 liter vin, 20 liter starkvin, 110 liter öl), men domstolspraxis har glidit iväg och innebär att mycket större kvantiteter än så kan godtas som personlig ranson. Beviskraven för att viss alkohol är avsedd för personligt bruk har också blivit mycket låga. I svensk rättspraxis har till exempel godtagits att sju personer får ta med sig åtta ton alkohol in i landet under förevändning att de ska ha fest. Det finns således ett tydligt behov av dels en översyn av hur mycket alkohol som bör få föras in i landet för personligt bruk, dels en precisering av regelverken.

Ett annat problem är att bussförarna och bussbolagen i dagsläget kan avsäga sig allt ansvar för införseln av alkoholen och skylla på passagerarna, även när en stor del av alkoholen ombord visar sig vara herrelös. Därför finns det skäl att överväga om det kan skapas ett straffrättsligt och/eller skatterättsligt ansvar för dessa aktörer, i vart fall för den herrelösa alkoholen. I rättspraxis har det inte bedömts möjligt att ta ut punktskatt av bussbolag för herrelös alkohol, varför en lagändring bör övervägas.

Vi vill med denna motion att riksdagen ger regeringen detta tillkänna.

Finn Bengtsson (M)

Andreas Norlén (M)